

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XL. — Izdan in razposlan dne 23. septembra 1871.

107.

Ukaz ministra za bogočastje in uk od 21. avgusta 1871,

s katerim se razglasa propis, kako je preskuševati kandidate učiteljstva v petji po srednjih učilnicah in učiteljskih izobraževalnicah, potem kandidate učiteljstva v godbi na gosli, v glasbi na orgle in klavir po učiteljskih izobraževalnicah.

Preskuševalna komisija.

§. 1.

Učiteljsko sposobnost o nauku v petji po srednjih učilnicah in po učiteljskih izobraževalnicah ter tudi v godbi na gosli, v glasbi na orgle in klavir po učiteljskih izobraževalnicah je dokazati s preskušnjo, in zato se postavljajo posebne preskuševalne komisije. Minister za uk določa stojališča tem komisijam ter vsakej posebe nareče prvosednika in tudi primerno število strokovnih izprašateljev na tri leta; a kadar mine ta doba, potem se to novič napravi ali potrdi, kakor je bilo.

Preskuševalne komisije so pod ministrom za uk.

Zglasilo k preskušnji.

§. 2.

Da kandidat more biti puščen k preskušnji, naj prošnjo podá tisti preskuševalni komisiji, pred katero namerja opraviti preskušnjo. V svoji prošnji treba da pové izbrane posebne preskušenske stroke (§. 3) in tudi jezik, s katerim misli poučevati, ter da vlogi pridene naslednja izkazila:

- a) pismeno razpôved o svojem življenji ter kako se je v znanstvu in v glasbi izobraževal;
- b) izkaz, da je že dovršil končí 18. leto svoje starosti;

- c) svedočbe, da si je osvojil konči tako izobraženost, kakoršna se primerjati dá tisti izobraženosti, katera se dobode po dovršeni meščanski učilnici. Teh potrebnosti more oprostiti samo minister za uk, poslušavši preskuševalno komisijo.

O čem je preskušnja.

§. 3.

Preskušnja treba da pokaže, ali kandidat ima potrebno teoretično in pedagoško izobraženost ali ne, in ali ima potrebno dejanjsko umetelnost v svojem razpolu glasbe.

Preskušnja torej z ene strani meri na to, da dokaže splošno izobraženost, katero si je osvojil vsak kandidat, in z druge na to, da se z njo pokaže dejanjska umetelnost konči v enem iz naslednjih štirih razpolov glasbe: ali v petji, ali v godbi na gosli, ali v orglanji, ali v glasbi na klavir.

Izpraševancu se daje na izvoljo, izbrati si izmej teh štirih razpolov glasbe; a vendar je treba kandidatu pevskega učiteljstva tudi na klavirji znati konči toliko glasbe, da ustreže temu, kar od njega zahteva §. 1, v odstavku I za lit. b).

Splošno znanje.

§. 4.

Kar se tiče splošnega znanja, zahteva se od kandidata :

- a) dovolj vednosti v učnem jeziku, ter da ga tudi zna pravilno in okretno rabiti;
- b) tisto didaktno-pedagoško znanje, kakoršnega je treba, da se potem v učilnici glasba res prav uči;
- c) vednost o harmonijskem uku ter o najvažnejših dogodkih iz glasbene zgodovine;
- d) znanje največjih prikazov v glasbenem slovstvu, kolikor se to tiče razpola, katerega si je kandidat izbral;
- e) znanje tistega orodja, katerega je treba dotičnemu razpolu glasbe, in sicer znanje o človeških glasilih ter o sestavi tistih orodij, po katerih se z lokom gode, in tudi orgel in klavirja, kakor si je namreč kandidat razpol izvolil v preskušnjo;
- f) kandidatom orgelskega uka treba še posebno pokazati, da znajo glavne nauke o jednogubnem in dvojnem kontrapunktu ter tudi o fugi.

Strokóvna izobraženost.

§. 5.

V posameznih štirih razpolih glasbe (§. 3) se zahteva to :

I. V petji:

- a) vaječnost, kako lahko pesem peti ob prvem videži in čitati v navadnih ključih (v goselskem, prvoglasnem, drugoglasnem, tenorskem in basovem);
- b) petju okretno in prav priglasiati na klavirji;

- c) potrebno učiteljsko darovitost pokazati ob dejanjskem uku, in tudi sposobnost, voditi mnogoglasno petje;

II. Kar se tiče gosli, orgel in klavirja:

- a) tehnična vaje na dotičnem orodju ob glasbi na njem;
 b) trdnost v lažjih glasotvórin prepodávanji ob prvem videži, in okrétnost, predévati jih na višji ali nižji glas:
 c) dovršeno prepodávanje glasotvórine, odkazane kandidatu v domačo nalogo, da se je naučí (§. 7),
 d) potrebno učiteljsko darovitost pokazati ob dejanjskem poučevanju kacega učenca.

Kar se tiče orgel, zahteva se vrhu tega še:

- e) ob prvem videži po polnem pravilna igra v basu sè številkami;
 f) spretnost v uvodni glasbi, v preobračavanji (verziranji) in v fugah, kar se tiče danih glasbenih snovij.

Oblika preskušnje.

§. 6.

Vsaka preskušnja ima tri razdelke, in to:

- a) domače naloge;
 b) ustno preskušnjo, in
 c) poskusno prepodávanje.

Učiteljski kandidatje, kateri ne hté preskušnje opraviti samo iz enega glasbenega razpola, naj svojo splošno izobraženost in potrebno umetelnost izkažejo o vsacem svojem izbranem razpolu, obseženim s tem propisom.

Domače naloge.

§. 7.

Ako se je storilo, kar velí §. 2, potem izpraševanec v domače pismo zdelovanje dobode dve nalogi, kateri je izbrati iz splošnega znanja, oménjenega v §. 4 za lit. b) do lit. f).

Če kandidat s prošnjo, da bi puščen bil k preskušnji, tudi vpoloží kako glasotvóрино, katero je sam sestavil, ali kako razprávo o stvaréh iz okrožja svoje preskušnje, daje se razsodbi preskuševalne komisije na izvoljo, da to delo vzame namesto ene ali namesto obeh domačih nalog.

Kandidatu godbe na goslih, glasbe na orglah ali na klavirji treba tudi, kadar se mu izročajo vprašanja v pismene domače naloge, ob enem zaznamenati glasotvóрино, katero se mu je naučiti in jo v zadnji preskušnji stopinji prepodávati (§. 5, odstavek II, lit. c).

V ta dela je izpraševancu določiti primeren rok.

Ustna preskušnja.

§. 8.

Ako so po mnenji dovprašanih strokovnih izprašateljev podane pismene naloge dovolj dobre, da preskušnja dalje teče, odločiti je čas ustni preskušnji ali poskusnemu prepodávanju.

Ustna preskušnja se razteza na splošno znanje, zaznamenovano v §. 4.

Poskusno prepodávanje.

§. 9.

Ob poskusnem prepodávanji, katero je konci preskušnje, treba da kandidat dovolj zna, kar se po §. 5 v petji zahteva od njegove strokovne izobraženosti, ali kar se zahteva v godbi na gosli, v glasbi na orglah ali na klavirji, ako si je izbral, da ga v čem tem preskušajo.

Preskušenijska svedočba.

§. 10.

Kadar so dovršene vse preskušenijske stopinje, komisija izreče sklep ter ga v poseben zapisnik postavi, s kakim uspehom je kandidat opravil preskušnjo.

Ako je kandidat preskušnjo opravil z vgodnim uspehom, naj se mu dá svedočba, katero podpišejo prvosednik in izprašatelji, ter vanjo treba dati vso kandidatovo rodovnico in končni uspeh posameznih preskušenijskih stopinj, ter na konci izreči, ali je, in o katerem glasbenem razpolu je vsled svoje preskušnje poučevati „sposoben“ ali „izvrstno sposoben.“ V svedočbo je tudi postaviti učni jezik, v katerega rabo je kandidat spoznan za sposobnega.

Odobrilo o pevskega poučevanju je dajati za srednje učilnice in za učiteljske izobraževalnice, a odobrilo o poučevanju na goslih, na orglah ter na klavirji samo za učiteljske izobraževalnice.

O d v r a č i l o.

§. 11.

Kandidatom, kateri niso preskušnje prebili, naj se pismeno priznani, da so odvrnjeni, ter v katerem roku smejo preskušnjo ponoviti. Komisiji pristoji rok ustanavljati.

Odvračilo vsacega kandidata je treba ostalim preskuševalnim komisijam uradno oznaniti.

Ponavljane preskušnje.

§. 12.

Komisija more odvrnjenim kandidatom samo enkrat privoliti, preskušnjo ponoviti. Ministru uka se prihranjanja privoljevati, večkrat jo ponavljati.

Dopolnjeválne preskušnje.**§. 13.**

Kandidatje, kateri so v eni ali več učnih stvaréh že dobili učiteljsko pravico ter hoté odobrilo dobiti še v drugih glasbenih razpolih, obseženih s tem preskušenskim propisom, treba da se udadé dopolnjeválni preskušnji. Odobrilo, katero je kandidat o glasbenem razpolu poprej dobil, naj ob tej preskušnji bode za podlogo tako, da tisto ne potrebuje novega preskuševanja, kar se je kandidatu potrdilo že v poprejšnji preskušenski svedočbi.

T a k s e.**§. 14.**

Pred samo preskušnjo treba da kandidat plača 10 gld. takse, katera pride v kameralno blagajnico. To takso je ob ponavljanu ali dopolnjeválni preskušnji zopet plačati.

Opravljeni red.**§. 15.**

Prvosedniku je izročen ves opravljeni red in vodba preskušenskih razprav. Biti mu je vselej v pričo, kadar so ustne preskušnje in poskusno prepodávanje.

Po zvršetku vsacega leta prvosednik o končnem uspehu preskušenj, pripolagáje zapisnike, ministru za uk pošilja poročilo, v katero je na tanko postaviti, koliko je vsak posameznik iz komisije storil ob udeleževanju preskušenskih stopinj.

Možje te komisije dobodo primerne nagrade za svojo delavnost ob učiteljskih preskušnjah.

Oprostitev od preskušnje.**§. 16.**

Glasbenim učiteljem, kateri so pred razglasom tega propisa samostojno o glasbi dejanjski poučevali ter pokazali v tem posebno sposobnost, more minister uka, poslušavši preskuševalno komisijo, spregledati vso ali nekoliko sposobilne preskušnje.

Učiteljska pravica za izobraževalnice učiteljic.**§. 17.**

Po zgornjih določilih (§§. 2—16) mogó tudi ženske glave za izobraževalnice učiteljice dobiti učiteljsko pravico o glasbenih razpolih, obseženih s tem propisom.

Jireček s. r.

108.**Ukaz finančnega ministerstva od 6. septembra 1871,**

s katerim se razkrepa določilo §. 4.^{ga} v propisu o preskušnjah za višjo konceptno službo pri finančnih prokuraturah.

Vsled najvišjega sklepa od 16. julija 1871 naj se v finančnega ministerstva ukazu od 23. novembra 1855, Drž. zak. št. 202, razkrene tisto določilo, ki veli, da je finančnega prokuratorja prizvati v preskuševalno komisijo, kadar odvetniško preskušnjo dela kak konceptni uradnik finančne prokurate.

Holzgethan s. r.

109.**Ukaz ministra za notranje stvari od 9. septembra 1871,**

s katerim se zopet ustavlja nekterim okrajnim glavarjem na Gališkem izročeno opravljanje poslov cesarskega namestnika v njegovem imeni.

Z najvišjo privolitvijo Njegovega c. in kr. apostolskega veličanstva od 1. septembra letos se tukaj razkrepa ukaz ministra za notranje stvari od 19. oktobra 1868, Drž. zak. št. 144, o cesarskega namestnika poslih, katere je v njegovem imeni na Gališkem opravljalo več okrajnih glavarjev, ter po sedaj bode nad uradno delavnostjo vseh okrajnih glavarstev čul samo cesarski namestnik ali organi, katere on pošlje.

Ta naredba se ne dotiče posebne uradne delavnosti, katero načelstvu okrajnega glavarstva v Krakovu, kar se tiče tamkajšnjega obmestja, odkazuje §. 9 postave od 19. maja 1868, Drž. zak. št. 44.

Hohenwart s. r.